

Skriftlig fremsættelse (25. juni 2026)

Ministeren for natur og dyrevelfærd (Christian Rabjerg Madsen):

Herved tillader jeg mig for Folketinget at fremsætte:

Forslag til lov om bæredygtig forvaltning af næringsstoffer og drivhusgasser m.v. i land- og skovbruget (gødskningsloven)

(Lovforslag nr. L 5)

Med lovforslaget skabes rammerne for den fremtidige regulering af land- og skovbrugets udledninger af næringsstoffer til vandmiljøet og naturen og drivhusgasemissioner.

Lovforslaget er en del af implementering af den politiske rammeaftale, som blev indgået den 18. november 2024 af Regeringen (Socialdemokratiet, Venstre og Moderaterne), Socialistisk Folkeparti, Liberal Alliance, Det Konservative Folkeparti og Radikale Venstre med henblik på at skabe de nødvendige forudsætninger for at implementere indsatserne i *Aftale om et Grønt Danmark*, der blev indgået den 24. juni 2024 mellem regeringen og parterne i den grønne trepart (Landbrug & Fødevarer, Danmarks Naturfredningsforening, Fødevareforbundet NNF, Dansk Metal, Dansk Industri og Kommunernes Landsforening). Rammeaftalen er efterfølgende suppleret af delaftale af 18. juni 2025 om principper for ny reguleringsmodel, herunder braklægningspunktet som led i Implementering af et Grønt Danmark og af delaftale af 3. december 2025 om overgang til ny kvælstofreguleringsmodel.

Lovforslaget udgør en del af grundlaget for den helhedsorienterede indsats i det paradigmeskifte for kvælstofindsatsen, der blev aftalt ved *Aftale om et Grønt Danmark*, og som indebærer, at reguleringen kombineres med målrettet arealomlægning, understøttet omstilling og moderne arealforvaltning.

Lovforslaget gennemfører af et af rammeaftalens centrale elementer om erstatning af den nuværende markregulering i lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om næringsstofreducerende tiltag med en ny udledningsbaseret markregulering fra kalenderåret 2027 med henblik på reduktion af udledninger af næringsstoffer fra landbruget. Med lovforslaget overflyttes reglerne om selve anvendelsen af gødning fra husdyrbrugloven, da det er fundet hensigtsmæssigt at samle markreguleringen i den nye lov.

En del af den nye helhedsorienterede tilgang i kvælstofreguleringen udgøres af den såkaldte miljøgaranti. Miljøgarantien indebærer, at såfremt der ikke med de øvrige vir-

kemidler, som f.eks. målrettet arealomlægning, opnås en tilstrækkelig reduktionseffekt til at opfylde det indsatsbehov, der er fastsat i vandområdeplanerne til opfyldelse af de danske forpligtelser i medfør af vandrammedirektivet, så skal der gennemføres yderligere regulering i medfør af lovforslaget, som kan håndtere denne manko. Miljøgarantien indebærer også, at såfremt der opnås en større reduktionseffekt end den, der er forudsat som grundlag for reguleringen i medfør af lovforslaget, så kan reguleringen nedjusteres.

Næringsstof- og drivhusgasreguleringen, der kan iværksættes i medfør af lovforslaget medvirker til at opfylde en række EU-retlige forpligtelser på miljø- og naturområdet, herunder særligt vandrammedirektivet, nitratdirektivet og Natura 2000-direktiverne.

Lovforslaget er udformet som en bemyndigelseslov med det formål at kunne foretage de nødvendige justeringer af lovgivningen i overensstemmelse med miljøgarantien, ligesom det er muligt at iværksætte de nødvendige foranstaltninger for til enhver tid at kunne leve op til de EU-retlige forpligtelser på miljø- og naturområdet, særligt de indsatser, der skal bringe Danmark i mål med EU's vandrammedirektiv, så de danske kystvande igen bringes i god økologisk tilstand.

Den nye udledningsbaserede markregulering indebærer en langt højere grad af målretning i forhold til de enkelte virksomheder, da bl.a. virksomhedens beliggenhed og jordbundsforhold har betydning for størrelsen af de fastsatte krav.

Det kan derfor ikke udelukkes, at reguleringen i konkrete tilfælde kan indebære en så betydelig negativ økonomisk effekt for den enkelte virksomhed, at det på trods af en økonomisk omstillingskompensation vil kunne udgøre ekspropriation. Lovforslaget indeholder derfor en hjemmel til at iværksætte ekspropriation, og dermed bl.a. mulighed for at fastsætte de nærmere procedurer for fastsættelse m.v. af den ekspropriationserstatning, som den pågældende virksomhed i sådanne tilfælde ville have ret til efter grundlovens § 73.

Som følge af miljøgarantien, så er det afgørende at sikre, at den forudsatte miljøindsats indhentes. På grund af den målretning, som den nye udledningsbaserede markregulering indebærer, er regelefterlevelse yderst afgørende. Lovforslaget indeholder derfor en bestemmelse om, at hvis man bliver straffet for en overtrædelse af reglerne, der medfører en negativ miljø- eller klimateffekt, så er man forpligtet til

at fastsætte yderligere foranstaltninger i en efterfølgende planperiode for at udligne den negative effekt.

Overtrædelse af reglerne for anvendelse af gødning kan have alvorlige konsekvenser for miljøet. Der er derfor i lovforslaget hjemmel til bl.a. at straffe sådanne overtrædelser med bøde eller fængsel i op til 2 år. I lovforslaget foreslås der bl.a. en væsentlig skærpelse af det vejledende bødeniveau for overtrædelse af forbuddet mod udbringning af gødning på vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket jord.

Motoren i paradigmeskiftet for kvælstof- og drivhusgasreduktionsindsatsen er den lokalt forankrede frivillige omstilling af landbruget med fælles løsninger i f.eks. form af udtagningsprojekter på tværs af flere lodsejeres arealer. Den praktiske erfaring med udtagningsprojekter viser imidlertid, at der fra tid til anden opstår situationer, hvor realiseringen

af et større udtagningsprojekt med væsentlig reduktionseffekt støder på lodsejermotstand fra enkelte lodsejere.

Lovforslaget indeholder derfor forslag om, at ministeren for natur og dyrevelfærd eller kommunalbestyrelsen tillægges mulighed for undtagelsesvist at anvende ekspropriation som redskab med henblik på realiseringen af større udtagningsprojekter med væsentligt drivhusgasreduktionspotentiale.

Endelig indeholder lovforslaget konsekvensændringer af anden lovgivning som følge af forslaget til den nye hovedlov.

Det foreslås, at lovforslaget træder i kraft den 1. januar 2027.

Idet jeg i øvrigt henviser til lovforslaget og de ledsagende bemærkninger, skal jeg hermed anbefale lovforslaget til det Høje Tings velvillige behandling.